https://achterderug.nl

In artikel 3 wordt onderscheid gemaakt tusschen personen beneden en boven de zestig jaar. Die boven de zestig worden als ongeneeslijk beschouwd; ze kunnen, als ze willen, levenslang hun hoeveelheid opium komen halen. Maar alle personen beneden zestig jaar zijn verplicht zich de gewoonte af te gewennen, en de regeering helpt mee, door te bepalen, dat ze jaarlijks met 20 à 30 % hun dosis moeten verminderen. Na enkele jaren houdt dan het gebruik op. Wie daarin slaagt, geeft zijn naam op, en na onderzoek met getuigen wordt zijn naam van de lijst der opiumgebruikers geschrapt en zijn vergunning vernietigd. Wie echter na verloop van dien tijd niet van den opium is verlost, en geen geheelonthouder is geworden, wordt als een opiumslaaf beschouwd; bekleedt hij een ambt, dan moet hij het neerleggen; heeft hij een graad (een doctorstitel) dan is hij dien kwijt. Bovendien wordt zijn naam en leeftijd publiek aangeplakt in zijn woonplaats, opdat iedereen het weten kan. Zulk een persoon mag geen deel nemen aan publieke vergaderingen, kan niet als getuige optreden, in één woord, wordt als een minderwaardige behandeld.

Artikel 4 handelt over de handelaars in opium. De regeering wil niet hard zijn en ze broodeloos maken. Maar de opiumkroegen, die verleidelijk werken, moeten binnen zes maanden gesloten zijn; hôtels en restaurants mogen geen opium meer verkoopen, en de winkels, waar pijpen en dergelijke verkocht worden, moeten binnen een jaar den verkoop staken.

In art. 5 wordt bepaald, dat de handelaars alleen mogen verkoopen aan personen, die vergunning tot koopen hebben, en dat ze van elken verkoop aanteekening moeten houden. Ze moeten op 't einde van elk jaar hun registers inleveren bij de regeering, opdat nagegaan kan worden, of de verkoop behoorlijk vermindert. Binnen tien jaar moet de verkoop verminderd zijn tot nul. Een koopman, wiens verkoop niet genoeg vermindert, wordt gestraft met verbeurdverklaring van zijn voorraad, en met een boete, die tweemaal zoo groot is. Alleen wie nu verkoopt, krijgt vergunning tot den verkoop; nieuwe vergunningen worden niet gegeven, en vergunningen, die vervallen door versterf of doordat iemand zijn zaken aan kant doet, worden niet meer uitgegeven.

Artikel 6 spreekt over geneesmiddelen tegen opium, welke vanwege de regeering verkocht zullen worden tegen den kostenden prijs, terwijl armen ze gratis kunnen krijgen. Lieden, die medehelpen aan de verspreiding van deze nuttige middelen, krijgen tot belooning een eervolle vermelding van de regeering.

Artikel 7 vermeldt met dankbaarheid, dat er in den laatsten tijd door vaderlandslievende mannen anti-opium-vereenigingen zijn gesticht, en de regeering beveelt zulke vereenigingen ten sterkste aan.

In artikel 8 worden de autoriteiten in stad en provincie aansprakelijk gesteld voor de tijdige vermindering en beëindiging van het opium-gebruik. Zoo ze voor den bepaalden tijd klaar zijn, zullen ze promotie krijgen; komen ze te laat klaar, dan krijgen ze straf.

Artikel 9 is streng jegens alle ambtsdragers. Zij moeten in de eerste plaats het gebruik nalaten, opdat, „gelijk het gras zich buigt voor den wind, het volk zich buige voor hun voorbeeld." De opium-gebruikers onder hen worden onmiddellijk op non-activiteit gesteld, terwijl een ander hun ambt waarneemt. Kunnen ze na zes maanden bewijzen, dat ze geheelonthouders zijn, dan worden ze in hun rang hersteld; zoo niet, dan worden ze ontslagen. Professoren en studenten van de hoogere inrichtingen van onderwijs, en officieren van de zee- en landmacht moeten, op straffe van ontslag, binnen drie maanden onthouder zijn.

Art. 10 zegt: „Het verbieden van opium-aanplant en opiumgebruik in ons eigen land is een maatregel van binnenlandsch bestuur, waarbij we niemand te vragen hebben. Wat den invoer in ons land betreft, komen we in aanraking met het buitenland. Onze minister van buitenlandsche zaken zal daarom met den Britschen gezant een regeling trachten te vinden, om den invoer in gelijke mate te doen verminderen als den aanplant, zoodat ook de invoer in tien jaren ten einde loopt. Behalve uit Britsch-Indië worden ook niet onbelangrijke hoeveelheden ingevoerd uit Perzië, Anam en Nederlandsch-Indië. Met die mogendheden, waarmede wij traktaten hebben, zullen dergelijke onderhandelingen worden geopend als met Groot-Brittannië, en wat de andere betreft, zullen we gebruik maken van ons recht, om hun invoer met het einde der tien jaren te verbieden."

(Slot volgt.)

Anna Paulowna van Rusland.

Een Russische keizersdochter op den Nederlandschen troon! Is er grooter tegenstelling denkbaar dan tusschen het grootste en een der kleinste landen van Europa? Tusschen het tsarenrijk met zijn halve beschaving en het lage land aan de Noordzee, dat dikwijls in ontwikkeling alle andere landen vóór was? Tusschen het autocratische Rusland, waar de wil des keizers wet is, en het democratische Nederland, het land der burgervrijheid? Tusschen Rusland, dat pas in de twintigste eeuw een soort van volksvertegenwoordiging krijgt, en Nederland, waar reeds in de veertiende eeuw de vorst geen recht had, belastingen te heffen, maar een „bede" moest doen ter verkrijging van de noodige gelden tot het bestuur des lands? Tusschen Rusland eindelijk, waar een groote klove het vorstenhuis scheidt van de onderdanen, en Nederland, waar het Oranjehuis gedragen wordt door de liefde des volks, een liefde, die zich buitengewoon openbaarde in de dagen, dat Anna Paulowna tot ons kwam?

We schrijven deze woorden van tegenstelling om iets te doen gevoelen van den grooten stap, dien Anna Paulsdochter gedaan heeft, toen zij de oevers van de Newa verliet en zich vestigen kwam in de vergelijkenderwijs burgerlijke paleizen van Nederland.

't Scheen wel vreemd, dat een Oranje zich een gemalin zou zoeken in het verre Rusland, doch zoo vreemd was het niet. Er was reeds sedert vele eeuwen een druk handelsverkeer met de havens der Oostzee, en Rusland had veel van zijn beschaving aan Nederland te danken gehad. Bekend is, hoe twee eeuwen geleden tsaar Peter de Groote te Zaandam den scheepsbouw beoefende en Nederlandsche beschaving bestudeerde. En ook tsaar Alexander, de overwinnaar van Napoleon, had reeds een bezoek gebracht aan Brussel en Amsterdam.

Anna Paulowna was een zuster van den vorst, tegen wien Napoleon zijn tocht naar Rusland richtte, en die in 1813 de hoofdman was der bondgenooten in den volkerenslag bij Leipzig. En tusschen dien keizer en den Nederlandschen kroonprins, den held van Waterloo, bestond een warme vriendschap.

't Was in het laatst van 1815, dat prins Willem, de Prins van Oranje, zooals hij officiëel heette, *zijn* tocht naar Rusland deed. De geschiedenis van Bonaparte — om met Blücher te spreken — was uit. De slag bij Waterloo was gewonnen; Napoleon was naar St.-Helena gevoerd om er te sterven, en de volken van Europa konden na woeling en strijd van vijf-en-twintig jaren weer op hun verhaal komen. Nederland was door den wensch der natie een koninkrijk geworden, een ondeelbaar koninkrijk in plaats van de vele staatjes der republiek, en de verbonden mogendheden hadden het immer heerlooze België daarbij gevoegd. Al was het vereenigd Nederland dan ook nog geen groot rijk, het had een goeden naam in Europa; het had dien naam gehandhaafd door zijn kranig afschudden van het Fransche juk, vóór nog Napoleons macht vernietigd was; en de jonge kroonprins kon bij den goeden naam van zijn land den roem voegen van zijn alom geëerd stamhuis en den roem zijner eigen heldendaden van Quatre-Bras en Waterloo. Inderdaad, Willem van Oranje was geen te versmaden partij voor de jongste der vijf zusters van tsaar Alexander.

Terwijl Prins Willem als tweejarig kind, met zijn moeder en zijn grootmoeder in een Scheveningsche bom dobberde op de grauwe wateren der Noordzee, vluchtende voor de revolutie, werd zijn bruid den 19den Januari 1795 geboren. Haar grootmoeder, de bekende heerschzuchtige en machtige Katharina II, regeerde nog met verkrachting van het recht van Anna's vader, Paul. Eerst in 1796 mocht deze zijn moeder opvolgen, doch het was voor korten tijd. In 1801 viel hij als het offer van een samenzwering, waarin

https://achterderug.nl

zijn zoon Alexander aandeel had, die intusschen wel de onttroning, niet den dood zijns vaders had gewenscht. In Nederland dus revolutie, in Rusland familiedrama's. Maar Alexander had zijn land tegen Napoleon verdedigd en den eersten stoot gegeven tot den val van den dwingeland, en Nederland had de verdreven Oranjes met schaamte teruggeroepen en zich rondom den troon geschaard, meer innig dan ooit om den zetel der stadhouders. En Nederland gevoelde het als een groote eer, dat zijn kroonprins een bruid ging werven in het grootste land van Europa.

Den 29sten Februari 1816 werd het huwelijk gesloten, en de feesten duurden zoo lang de Russische winter het volhield. Eerst in Juni mocht het jonggetrouwde paar vertrekken, en de reis van Petersburg naar Den Haag nam nog met allerlei oponthoud voor feestelijkheden drie maanden in beslag. De ontvangst in ons land was zoo schitterend mogelijk. Liefde voor den kroonprins persoonlijk, blijdschap over het herstel van Nederland, trots op het voorname huwelijk waren de drijfveeren voor de geestdriftige hulde, die bijv. te Alfen aan den Rijn daarmee getoond werd, dat de burgers de paarden van het rijtuig uitspanden en zelf den kroonprins en zijn gemalin trokken. Een vreemden indruk zal dat gemaakt hebben op de keizersdochter, die niet gewoon was aan een zoo dicht naderen van het volk tot zijn souvereinen.

Maar Anna Paulowna heeft niet getoond, of de familiare wijze, waarmee wij liefst onze vorsten en vorstinnen begroeten, haar al of niet naar den zin was; zij toonde slechts *majesteit*. En die heeft ze getoond al de vijftig jaren, die ze bij ons heeft doorgebracht. Zij is altijd de tsarendochter gebleven, nimmer een Nederlandsche geworden. In 't land van godsdienstvrijheid behoefde ze niet, gelijk in Rusland nog het geval is, over te gaan tot de kerk van haar gemaal, en ze is Griekscb-Katholiek gebleven tot haar dood. Naderen tot het volk deed zij niet, en wie haar naderde, kreeg altijd den indruk van vorstelijke majesteit, hoog staande boven de sferen van het gewone volksleven. Daardoor is zij nimmer populair geworden, al werd zij mede toegejuicht, waar ze zich met haar gemaal in het openbaar vertoonde, hij wegens zijn persoonlijkheid, zij wegens de pracht en den luister van haar verschijning.

Het kroonprinselijk paar woonde in dien tijd, tot de scheiding van België, des winters gewoonlijk te Brussel, des zomers op Soestdijk. Te Brussel werd de eersteling geboren, de erfprins, later Koning Willem III, den 19den Februari 1817; op Soestdijk de overige drie kinderen: Alexander in 1818, Hendrik in 1820, Sophie in 1824. Haar tweede zoon is op 30-jarigen leeftijd overleden op Madera, waarheen hij gegaan was tot herstel van zijn gezondheid; haar zoon Hendrik heeft gedurende het grootste deel van zijns broeders regeering naast den troon gestaan, ijverig werkende voor het heil des volks; haar dochter Sophie huwde den groothertog van Saksen-Weimar en overleed den 30sten Maart 1897.

Dat wat het huiselijke leven van Anna Paulowna betreft. Van haar vreugde en haar smart weten wij nog niets; in haar hooge opvatting van het koningschap heeft ze daarvan niets uitgelaten voor de ooren van het volk, en haar brieven en aanteekeningen zijn natuurlijk nog een gesloten boek. We kunnen dus alleen gissen, welken indruk de wederwaardigheden in haar gezin en de gebeurtenissen van het land op haar hebben gemaakt.

Die gebeurtenissen waren niet van verblijdenden aard. België was niet tevreden over de vereeniging met Nederland en het scheidde zich af in 1830. De kroonprinses was op Soestdijk, toen haar gemaal alleen naar het oproerige Brussel trok, in de hoop, door zijn tegenwoordigheid de scheiding nog tegen te houden. Straks moest ze hem ten veldtocht zien gaan. 't Was de schitterende Tiendaagsche. „. . . Hij kwam, hij zag, hij overwon; tien afgeperkte dagen door Gods almachte hand, de legers zijn verslagen en 't onze keert gestuit, maar overwinnend weer," gelijk Da Costa, de tijdgenoot, tien jaar later schreef.

Het land verloor zijn rijkste helft; oud-Nederland bleef een geheel, maar ook daar raakte de eenheid en de liefde zoek. Koning Willem I begreep den nieuwen tijd niet. In alle landen was revolutie gevolgd door herstel van de oude toestanden, en het volk had er zich bij neergelegd, omdat het de ellende moede was. Bij het weeropleven van de welvaart kwam echter ook weer de vraag om invloed op het staatsbestuur. Willem I gaf aan dien drang niet toe en week er voor door zijn afstand in 1840. Zoo werd Willem II koning en Anna Paulowna koningin. Doch de drang naar volksrechten bleef bestaan, en leidde in 1848 overal tot nieuwe revoluties. Niet alzoo in Nederland. Koning Willem II gaf vrijwillig wat in andere landen afgedwongen werd, een grondwet, uitgaande van het beginsel, dat de wetgevende macht uitgeoefend wordt door den Koning èn de Staten-Generaal. Door die daad heeft de koning in 1848 Nederland voor een revolutie bewaard, en voor zich een achting en liefde verworven, gelijk geen ander vorst van zijn tijd ze genoot. Hoe de autocratische koningin tegenover den nieuwen toestand zich gevoelde, weten wij niet; het zou merkwaardig zijn, haar oordeel te vernemen over volkssouvereiniteit.

Nog geen jaar later stierf de veelbeminde koning plotseling te Tilburg, den 17den Maart 1849. En daarmee begon het derde tijdperk van het leven der koningin. Haar zoon volgde op, en zij vestigde zich op Buitenrust aan den Scheveningschen weg, door Willem I in 1837 aangekocht en met Zorgvliet vereenigd. Daar heeft ze gewoond tot haar dood, den 1en Maart 1865, afgezonderd van het volksleven, maar vooraan in alles wat strekken kon tot leniging van nood en ellende. In weldadigheid jegens ongelukkigen had zij haar taak gezocht reeds als kroonprinses en als koningin, en zij bleef het doen zoolang zij kon. Dat heeft haar aandenken nog gezegend doen zijn, al was ze een vreemdelinge gebleven in ons midden. En haar kinderen hebben haar liefgehad, en van de aangehuwde heeft zich vooral prinses Amalia, de geliefde gemalin van Prins Hendrik, aan haar gehecht. Die kinderen hebben haar nagedachtenis in eere gehouden, ook door het stichten van een Grieksche kapel op Buitenrust, waar nog elk jaar op haar sterfdag volgens Griekscb-Russische gewoonte een eeredienst wordt gehouden.

A. L.

Stoomdruk — La Rivière & Voorhoeve — Zwolle.